

การพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นางสาวภัสรา อรุณมีศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-578-335-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016966

110310411

A DEVELOPMENT OF RESPONSIBILITY SCALE
FOR PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS

Miss Patsara Aroonmeesri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Research

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

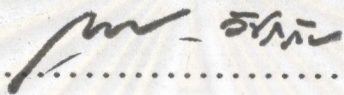
ISBN 974-578-335-8

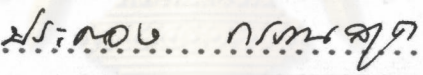
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โดย   นางสาวภัสรา อรุณมีศรี
ภาควิชา   ศึกษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ สุภาพ วาดเขียน

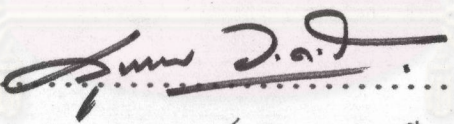

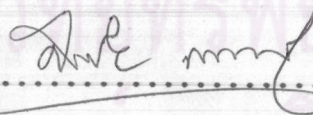
บัณฑิตวิทยาลัย   จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย   อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร   วิชราภัย   )

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ประคอง   กรรณสูต   )

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์   สุภาพ   วาดเขียน   )

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย   กาญจนวาสี   )

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา   สุวรรณเขตนิคม   )

พิมพ์ที่ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ภัสรา อรุณศรี : การพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (A DEVELOPMENT OF RESPONSIBILITY SCALE FOR PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS) อ.ที่ปรึกษา : รศ. สุภาพ วาดเขียน, 160 หน้า. ISBN 974-578-335-8

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างและพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใหม่คุณภาพ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำนวน 1,233 คนได้มาจากการสุ่มกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัด 3 ฉบับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามรายวิชาจริยศึกษา แผนการสอนที่ 11 เรื่องความรับผิดชอบ ในหลักสูตรประถมศึกษาพหุศักราช 2521 คือ แบบสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบ, แบบสำรวจตนเองด้านความรับผิดชอบ และแบบวัดความรู้สึกรับผิดชอบต่อชนิดกำหนดสถานการณ์บังคับ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ ค่าความตรง ความเที่ยงโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1.) แบบสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบจำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการสังเกต 6 สัปดาห์มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงภายในตั้งแต่ .6423 ถึง .9422 และมีความตรงเชิงโครงสร้าง
- 2.) แบบสำรวจตนเองด้านความรับผิดชอบจำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการตอบ 10 นาที มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงภายในเท่ากับ .8898 หากำนาจจำแนกโดยการตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายข้อ โดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้ขีดทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่ามีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ความตรงตามสภาพมีค่าตั้งแต่ .48 ถึง .76 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ มีค่าตั้งแต่ .1129 ถึง .6141 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ และมีความตรงเชิงโครงสร้าง
- 3.) แบบวัดความรู้สึกรับผิดชอบต่อชนิดกำหนดสถานการณ์บังคับจำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการตอบ 30 นาที สัมประสิทธิ์ความเที่ยงภายในมีค่าเท่ากับ .6889 อำนาจจำแนกจากเทคนิค 27 % พบว่ามีความสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทุกข้อ ความตรงตามสภาพมีค่าตั้งแต่ .43 ถึง .69 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับมีค่าตั้งแต่ .1613 ถึง .6448 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ และมีความตรงเชิงโครงสร้าง
- 4.) แบบวัดทั้ง 3 ฉบับ มีความสัมพันธ์กันเป็นคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ..... การวัดและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม .....

PATSARA AROONMEESRI : A DEVELOPMENT OF RESPONSIBILITY SCALE FOR PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS : ASSOC. PROF. SUPARP WADKHIEN, Ph.D., 160 PP. ISBN 974-578-335-8

The purposes of this research were to construct and develop an appropriate quality test of responsibility behavior of Prathom Suksa six students. The subjects used in this research were 1,233 cluster-sampling Prathom Suksa six students in the academic year 1989 in the primary schools under the jurisdiction of the Provincial Primary Education office, Udonrthani. The three researcher-constructed tests, namely, the Responsibility Behavior Test, the Self of Responsibility Test and the Limited Situation of Sense of Responsibility Test were used. The tests were constructed in accordance with the eleventh lesson plan topic "Responsibility" of moral study in the National Primary Curriculum 2521 B.E. The data obtained were analyzed by the SPSSX program to determine validity and reliability of the tests. The major findings were as follows.

1.) The 30-item Responsibility Behavior Test. It took the researcher 6 weeks to complete the test; the internal reliability coefficient ranged from .6423 to .9422 and the construct validity was found as well.

2.) The 30-item self of Responsibility Test. It took the subjects 10 minutes to complete the test; the internal reliability coefficient was .8898; the power of discrimination according to Known-Group technique was significant at the .01 level; the Concurrent validity was from .48 to .76; the correlation coefficient between the item score and the global score was from .1129 to .6141 which was significantly related at the .01 level; the construct validity was also found.

3.) The 30-item Limited Situation of Sense of Responsibility Test. It took the subjects 30 minutes to complete the test; the internal reliability coefficient was .6889; the power of discrimination according to the 27 % technique was significant at the .05 level; the concurrent validity was from .43 to .69; the correlation coefficient between the item score and the global score was from .1613 to .6448 which was significantly related at the .01 level; the construct validity was also found.

4.) The correlation coefficient between each two tests of the three constructed-tests were found.

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ..... การวัดและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
รองศาสตราจารย์ สุภาพ วาดเขียน ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ ของ
การวิจัยมาโดยตลอด และ เนื่องจากทศวรรษการวิจัยครั้งนี้ บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุน
การวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอกราบขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ชวลิต โปธินคร, อาจารย์จิตริยา ไชยศรีพรหม,
อาจารย์ประไพ ปาสาดพันธ์, อาจารย์สายสมร ชาดิยานนท์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการ
สร้างเครื่องมือของการวิจัยครั้งนี้ คณะครู-อาจารย์ นักเรียน และ ผู้ปกครองนักเรียน
ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี
เจ้าหน้าที่ของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี, เจ้าหน้าที่ของสำนักงานการ
ประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีที่กรุณาให้ความสะดวกในการเดินทางสื่อสารการ
คุณ ชาญฤทธิ์-ราตรี นิลขจรวิบูลย์ ที่ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล เพื่อนๆที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ว่าที่ ร้อยโท ยุทธ นุชสวัสดิ์ และภรรยา, อาจารย์เตือนใจ
ชาลี ที่กรุณาให้ความเมตตาค่าประกันให้ผู้วิจัยได้ลาศึกษาต่อครั้งนี้ อาจารย์ จุฑามาส
นุชสวัสดิ์ ที่เสียสละเวลานำส่งธนาณัติเงินเดือนให้ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาศึกษาต่อ คณะ
อาจารย์โรงเรียนโพนดหลวงวิทยา ที่กรุณาช่วยปฏิบัติงานราชการแทนผู้วิจัยขณะลาศึกษาต่อ
ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ที่ให้ความรัก ความห่วงใย ให้
กำลังใจ และ สนับสนุนในด้านการเงินเสมอมาจนผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา

ภัสรา อรุณศรีศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
คำจำกัดความ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. ความหมายและพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความรับผิดชอบ.....	7
2. ลักษณะหรือรูปแบบของแบบวัดความรับผิดชอบ.....	9
3. วิธีการวัดความรับผิดชอบ.....	13
4. การพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน.....	17
5. การวิเคราะห์ตัวประกอบ.....	19
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	22
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	23
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	28
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
1. แบบสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบ.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ) 2. แบบสำรวจความรับผิดชอบต่อตนเอง.....	58
3. แบบวัดความรับผิดชอบชนิดกำหนดสถานการณ์บังคับ.....	72
4. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบวัดทั้ง 3 ฉบับ.....	80
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	81
รายการอ้างอิง.....	97
ภาคผนวก.....	103
ภาคผนวก ก.....	104
ภาคผนวก ข.....	147
ภาคผนวก ค.....	158
ประวัติผู้เขียน.....	159

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดอุดรธานี ประจำปีการศึกษา 2532 แบ่งตามเขตอำเภอ.....	23
2	โรงเรียน จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตาม ขั้นตอนที่ใช้.....	25
3	น้ำหนักความสำคัญของเนื้อหา และพฤติกรรมที่ต้องการให้แสดงออก ตามจุดประสงค์ของการวัด แยกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	30
4	น้ำหนักความสำคัญและจำนวนข้อของแบบวัดแยกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	31
5	พฤติกรรมย่อย น้ำหนักความสำคัญและจำนวนข้อตามพฤติกรรมตาม จุดมุ่งหมายสำหรับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นครู, เพื่อนนักเรียนและนักเรียน.....	33
6	พฤติกรรมย่อย น้ำหนักความสำคัญและจำนวนข้อตามพฤติกรรมตาม จุดมุ่งหมายสำหรับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ปกครองของนักเรียน.....	36
7	คะแนนเฉลี่ย(x), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.), และค่าความ คลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.) รายข้อ (n=308).....	58
8	จำนวนร้อยละ (%) ของผู้ตอบใหม่แต่ละคะแนนคำตอบเมื่อสำรวจตนเอง...	59
9	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบสำรวจ ตนเองด้านความรับผิดชอบ.....	60
10	อำนาจจำแนก รายข้อเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายข้อ จำแนกตามกลุ่มที่มีความรับผิดชอบสูงและต่ำ.....	61
11	อำนาจจำแนกของแบบสำรวจตนเองด้านความรับผิดชอบเมื่อทดสอบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายข้อจำแนกตามกลุ่มที่มีความรับผิดชอบสูง และต่ำ.....	63
12	ตัวประกอบที่ 1.....	65
13	ตัวประกอบที่ 2.....	66
14	ตัวประกอบที่ 3.....	67

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	ตัวประกอบที่ 4.....	68
16	ตัวประกอบที่ 5.....	69
17	ตัวประกอบที่ 6.....	69
18	ตัวประกอบที่ 7.....	70
19	ตัวประกอบที่ 8 และ 9.....	71
20	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.), และค่าความ คลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.) รายข้อ (n=1,031).....	72
21	จำนวนร้อยละ (%) ของผู้ตอบในคำตอบแต่ละตัวเลือก.....	73
22	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัดความรู้ รับผิดชอบชนิดกำหนดสถานการณ์บังคับ.....	75
23	อำนาจจำแนกรายข้อเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายข้อจำแนก ตามกลุ่มสูงและต่ำ เมื่อแบ่งกลุ่มทั้งสองจาก 27% ของกลุ่มตัวอย่าง 1,031 คน.....	76
24	อำนาจจำแนกของแบบวัดความรู้รับผิดชอบชนิดกำหนดสถานการณ์บังคับ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายข้อจำแนกตามกลุ่มสูงและต่ำ เมื่อ แบ่งกลุ่มทั้งสองจาก 27% ของกลุ่มตัวอย่าง 1,031 คน.....	78
25	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบวัดทั้ง 3 ฉบับ.....	80

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย